Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII Ч. 139. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 24-го ЛИПНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 24, 1985 No. 139. VOL. XCII

Москва задоволена рішенням суду у справі В. Половчака

Москва. — Московська газета „Правда", орган Центрального Комітету КПСС прославляє у числі з 21-го липня ц.р., рішення федерального судді Томаса МекМіллена у справі українського юнака Володимира Половчака, який не бажає повертатися до Совєтського Союзу, не зважаючи на те, що в Україні перебувають його батьки, яких зручно використовують совєтські органи безпеки КГБ у грі проти „українських буржуазних націоналістів", американської судової системи і державного ладу ЗСА взагалі.

Батьків, як це вже „Свобода" повідомляла у числі з 20-го липня, репрезентує в суді, Гарві Гроссман, речник Американської ліги громадянських прав, який погоджується з рішенням суду, що іміграційні власті ЗСА порушили права батьків три роки тому, коли не дозволили їм забрати із собою 14-літнього сина Володимира коли вони поверталися з Чикаго назад в Україну, „розчарувавшись" життям в Америці. На підставі рішення судді МекМіллена батьки В. Половчака можуть приїхати тепер до ЗСА і забрати сина. Адвокат Половчака Юліян Куляс заявляє однак, що він вніс апеляцію до вищої судової інстанції. В жовтні цього року Володимирові сповниться 18 років життя і тоді він сам зможе рішати про свою долю. На підставі довгого перебування в ЗСА він може внести аплікацію на надання йому американського горожанства.

„Правда" особливо тішиться рішенням судді МекМіллена, бо комуно-московська пропаганда має ще одну нагоду засудити практику Служби Іміграції і Натуралізації, вказати на „нелюдяну поведінку американських імперіялістів" і „їхніх спільників українських буржуазних націоналістів які не хочуть віддати сина батькам". Оборонця В. Половчака адв. Ю. Куляса „Правда" пов'язала з „терористичним натовпом" чи по їхньому „наволоччю".

На Союзівці виступлять танцюристи „Каштан" і А. Худолій

Союзівка. — У кінцевотижневій мистецькій програмі в суботу, 27-го липня ц.р., тут на відпочинково-культурній Оселі Українського Народного Союзу Союзівці виступлять цього разу танцювальний ансамбль „Каштан" і соліст-акордеоніст Алік Худолій.

Програма, як відомо, розпочинається кожної суботи о год. 8:30 вечора, а в год. 10-ій загальна танцювальна забава під звуки оркестри „Веселка".

В неділю, 28-го липня о год. 2:30 по полудні виступатимуть тут у спеціяльній програмі солісти з Української Оперної Компанії ім. Лисенка. Вони виконають уривки з опер, а також частину з опери Й. Штравса „Циганський барон".

Мистецькими програмами на Союзівці веде в цьому році конферансьє Роман Лупань.

Також кожної неділі сталі гості Союзівки і принагідні відвідувачі мають змогу взяти участь в Богослужбах які правляться о год. 8:30 і 10-ій рано в католицькій церкві св. Трійці і о год. 11-ій в православній каплиці св. Володимира.

Менор коледж влаштовує відвідини

Дженкінтавн, Па. — У четвер, 25-го липня, від год. 7-ої до 9-ої вечора, відбудуться в семінарійній залі Василіянської бібліотеки особливі відвідини Менор Джуніор коледжу для тих, які зацікавлені повернутися до коледжу на повний чи частинний час студій.

Ці семінари зі студентами і професійним персоналом коледжу спонзорує бюро прийнять і відділ продовжування освіти. Під час семінарів будуть обговорюватись методи допущення до коледжу і вибір професій. Венді Джансон, директорка фінансової допомоги в Менор коледжі буде обговорювати стейтові й федеральні програми, що відносяться до допомоги, і пояснить про стипендії Менору.

УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ ПРОДОВЖУЮТЬ АКЦІЇ В НАЙРОБІ

Найробі, Кенія (Дора Рак). — У середу, 17-го липня, членки ЛВУ і ОЖОЧСУ повторили акцію під знаком солідарности з українськими жінками політв'язнями на великій університетській площі вдалою маніфестацією, як це було попереднього дня перед Кеніята центром. Вбрані в народні строї, вони протягом цілого дня давали інтерв'ю для засобів масової інформації та роздавали імформативну літературу. Дописи про пресову конференцію СФУЖО та про маніфестацію ОЖОЧСУ перед Кеніята центром, що відбулися 17-го липня, появилися в місцевій пресі „Стандарт" і „Кенія Таймс" з датою 18-го липня, а також була передача з маніфестації по радіо і телевізії.

У п'ятницю вранці, 19-го липня, перед закінченням Форуму, відбувся ще один український семінар, призначений справі великого голоду в Україні в 1932-33 роках. Про ці події Ірина Халупа і Марія Шкамбара дали доповіді. Провідною думкою сесії була теза поставлена Оксаною Дацків, що цей ретроспективний огляд має на цілі сказати, як можна голод штучно зорганізувати для політичних цілей, і що треба жінкам впливати на опінію світу, щоб такі події не повторювались.

Велика кількість учасників та участь в дискусії вказували на зацікавлення жінок темою. Цього самого дня на закінчення всіх акцій делегація СФУЖО замовила в каплиці релігійно-духового центру „Карібу" Молебень, в якому взяли участь всі українки і декілька чужинок. Імпровізований хор відспівав кілька пісень в українській мові, закінчуючи гимном „Боже Великий".

Після закінчення Форуму частина українських учасниць повернулася додому, до ЗСА, Канади і Европи, (єдина Ірина Спєх з Мюнхену). Делегатки СФУЖО, користаючи з вікендової перерви, поїхали на сафарі в різні частини Кенії. Повернувшись, вони продовжували працю під проводом голови Марії Квітковської в Кеніята Центрі, де конференція ОН триватиме до 26-го липня.

Форум закінчився мирно хоча були словесні зудари між різними угрупуваннями, що не раз вимагало присутности поліції. Для збільшення безпеки делегаток, всюди було багато поліції.

На жаль голос 13,000 жінок —бо стільки їх зібралось на Форумі, — лише посередньо через неурядові організації і членок державних делегацій дійде до відома конференції ОН.

В українській місії не знають про „Слово о Полку Ігореві"

Торонто. — В канадській пресі була згадка, що ЮНІСЕФ відзначить спеціяльним святкуванням в 1985 році 800-ліття „Слова о Полку Ігореві".

Кореспондентка „Свободи" з Канади звернулася із запитом до ЮНІСЕФ у Ню Йорку в тій справі, зазначуючи, що цей твір — це перлина української літератури і тому хоче про ці відзначування знати більше. Листа цього урядовці ЮНІСЕФ скерували до української місії при ЮНІСЕФ.

Місія УССР повідомила листовно Барбару Светску, представника ЮНІСЕФ Канади, що „Слово о Полку Ігореві" є російським твором.

Кореспондентка подала до ЮНІСЕФ матеріяли, включно з совєтськими, де говориться про українське походження твору.

Вийшли спогади М. Хейфеца про українських політв'язнів

Видавництво „Сучасність" випустило в світ український переклад спогадів відомого жидівського політичного в'язня п. н. „Українські силуети".

Спогади Хейфеца складаються з сімох силуетів-нарисів про украніських політичних в'язнів, з якими автор просидів довгі роки в совєтських таборах в 1970-их роках. В книжці є розділи про Василя Стуса — „В українській поезії тепер більшого нема...". В'ячеслава Чорновола — „зеківський генерал", про Миколу Руденка — „людина, в якій патріотизм гармонійно сполучається з відданістю свободі духа, для якої права людини невід'ємні від прав народів... я згадую Миколу Руденка, людину, яка своїм життям кожночасно доводить, що існує синтеза між патріотизмом та демократією, між любов'ю до свого народу та повагою до всіх народів, братерство з усіма людьми світу і всіма, хто живе, бореться, страждає й вірить у конечну перемогу духа над темрявою".

В дальших розділах Хейфец описує долю та зустрічі з політичними в'язнями з часів революційної боротьби ОУН-УПА, або як він їх називає „святі старики з України", там йде мова про Петра Саранчука, Володимира Казновського, Константина Скрипчука, Михайла Журахівського та інших. В розділі „Бандерівські сини" автор пише чимало про Дмитра Квецька, який був засуджений за участь у створенні Українського Національного Фронту, подає важливі новини про цю організацю, яка ще досі активна на українських землях.

Серед силюет у книжці є довші спогади про Зоряна Попадюка і Василя Овсієнка.

Книжку, яка має 237 сторінок, і коштує 10,95 дол. можна набути в книгарнях.

М. ДЖЕМІЛЄВ НЕ ПОКАЯВСЯ НА СУДІ

Ню Йорк (УГГ). — На Захід продістався текст останнього слова ветерана кримськотатарського національного руху Мустафи Джемілєва, яке він виголосив на своєму шостому суді 15-го лютого 1984 року. Цей текст взято з самвидавного збірника документів під назвою „Шостий процес (Справа No.25050)", що його готує до видання російською мовою відділ „Материалы самвиздата" Радіо „Свобода".

Мустафу Джемілєва, якому 41 рік, за спробу поховати батька в Криму та за приватні листи заарештували останній раз 30-го листопада 1983 року і засудили в Ташкенті 15-го лютого 1984 року до трьох років таборів суворого режиму. Тепер М. Джемілєв перебуває в таборі в Якутській АССР.

Внизу текст останнього слова в перекладі на українську мову.

„За якийсь час буде зачитано вирок, який формально вважатимуть наслідком шестиденного судового розгляду. Проте багатьом і, звичайно, мені теж, добре відомо, що спершу був вирок, а щойно потім весь цей двоактний спектакль, що його називають слідством і судом.

Звичайно, в тексті вироку буде якоюсь мірою і в своєрідній інтерпретації відображено слова, які говорили тут. Але їх доберуть так, щоб обґрунтувати вже давно продиктовану резолютивну частину вироку: „визнати винним... засудити..." І все це повториться в моєму житті вшосте, а за формальним звинуваченням у наклепах на радянський державний і суспільний лад — втретє.

На кожному аналогічному процесі мені доводилося клопотати і вимагати, і щоразу марно, щоб розслідували ті конкретні факти і події, викладені в заявах, зверненнях чи інших матеріялах, у складанні чи розповсюдженні яких мене звинувачували.

Адже дійсно наклепницькими можна назвати той або інший документ тільки в тому разі, якщо буде перевірено і доведено, що тих подій і фактів, про які йдеться в документі, насправді не було.

Але доводиться знову й знову переконуватись, що на процесах, де порушено політичні питання, існує інша мірка.

Тут незаперечною істиною вважають тільки те, що вважає істиною влада і засоби інформації та пропаганди, що їй служать. Правильними вважають лише ті суспільно-політичні погляди, які виходять від кремлівських керівників або тих пропагандистських центрів, що покликані обґрунтовувати і прославляти їхню владу. Якщо ж хтось посміє сказати чи написати, хай навіть рідній дочці, щось інакше, що суперечить їхнім догмам і настановам, то він — наклепник і кримінальний злочинець, якого слід загнати до буцигарні та за колючий дріт.

(Закінчення на стор. 3)

Тема поневолених народів викликає реакцію Москви

Відень, Австрія. — Кореспондент щоденника „Ню Йорк Сіті Трібюн" Губерт Губер інформує з Відня, що Балтицький трибунал проти Совєтського Союзу, зорганізований світовою конференцією балтійців для обговорення злочинів доконаних на цих народах комуно-московською імперією від 1940 року (рік анекції трьох балтицьких народів до СССР), аж до наших днів, викликав гостру і скору реакцію Москви, зглядно її засобів масової інформації.

В тому самому часі Москва, через свої амбасади у Фінляндії, Швеції і Данії впливає на тамошні уряди, щоб вони „заборонили таку провокативну активність" балтицьких „буржуазних націоналістів і покидьків", бо вона може, мовляв, пошкодити міждержавній співпраці і „безпеці миру".

Як відомо, столиця Фінляндії була обрана як місце для відзначення 10-ої річниці підписання кінцевої угоди для безпеки і співробітництва в Европі. На ці урочистості прибудуть до Гельсінок міністри закордонних справ 35 держав-сигнаторів Гельсінкських угод.

Трибунал балтійців має розпочатися 25-го липня в Стокгольмі, Швеція. Міжнародна лава присяжних, яка в більшості складається з адвокатів і дослідників східньоевропейської проблематики, та членів комітетів оборони прав людини, вислухає зізнань багатьох свідків совєтських злочинів в балтицьких країнах, серед яких будуть також відомі на Заході дисиденти, які мали щастя видістатися у вільний світ. Серед свідків є такі відомі особистості, як, наприклад, Кеннет Бентон, колишній британський віцеконсуль в Ризі, Латвія, який був наочним свідком „прилучення" Латвії, Литви і Естонії до Совєтського Союзу; дисидент Вальдо Рандпере і його приятель, естонський відомий артист Ляйла Міллер, який втік зі своєї батьківщини, Броніюс Бенклвова, градуант Люмумба університету в Москві, який працював, як совєтський дорадник в Конго-Браззавіллі перед його зірванням із совєтською системою та багато інших.

У коментарі, який розіслало совєтське пресове агентство, називається організаторів трибуналу „зрадниками батьківщини", які, мовляв, кажуть, що „чорне є біле, а біле чорне". Ціле це видовище, — говориться в коментарі ТАСС, - зорганізували якісь психічно хворі люди з Білого Дому і біля нього".

Очевидно, совєти, вдавшись до старої сталінської тактики застрашування Заходу кажуть, що цей трибунал може значно пошкодити у розмовах нового совєтського міністра закордонних справ Едуарда Шеварднадзе і державного секретаря ЗСА Джорджа Шулца, — каже ТАСС.

Кореспондент австрійської газети „Ді Прессе" інформує зі Стокгольму, що Швеція вже відкинула совєтський протест і трибунал відбуватиметься, як було заплановано.

Письменниця Л. Коленська матиме літературний вечір у Мюнхені

Мюнхен, Західня Німеччина. (В. Л-ць). — Вшановуючи вклад в українську прозову творчість письменниці і журналістки Любови Коленської, Президія Світового Об'єднання Українських Письменників „Слово" на Европу, головою якої є проф. д-р Юрій Бойко-Блохин, відомий літературознавець, науковець і публіцист та письменниця і публіцистка Олександра Сулима-Бойко (літературне псевдо Іванна Чорнобривець), запросили письменницю, авторку трьох збірок новель — „Самотність" (1966) „Павлів Тріюмф" (11971), і „Дзеркала" (1981) та довголітнього співредактора українського щоденника „Свобода" в Джерзі Сиcті, виступити на літературному вечорі в Мюнхені.

Письменниця Любов Коленська.

Вечір, на якому вступне слово скаже проф. д-р Ю. Бойко, відбудеться в суботу 3-го серпня ц.р., о год. 5-ій по полудні в парафіяльному осередку, при Шенстрассе 55. Як відомо, збірка „Дзеркала" отримала досі дуже позитивні оцінки фахових рецензентів та була відзначена нагородою в УІ конкурсі Українського Літературного Фонду ім. І. Франка.

Сама авторка прочитає новелю „Між двома матерями", нагороджену в 1981 році на конкурсі СУЖА ім. Михайла Островерхи, як теж Евеліна Белюць, колишня артистка драматичного театру в Чернівцях, сьогодні диктор в „Радіо Вільна Европа", читатиме уривок з драми Л. Коленської „Місія ще не закінчена". Читання творів буде переплетене музичними точками. Опісля, за кавою, відбудеться обговорення літературних здобутків письменниці.

Мюнхенська українська громада матиме вийняткову нагоду запізнатися не тільки з творами письменниці, але також із самою письменницею, відчути її світосприймання, а також заслухати її поглядів на українське громадське життя.

Свого часу український підсовєтський поет Василь Швець писав: „Вірші мої — свідки живі". Живими свідками письменниці Л. Коленської є її численні актуальні новелі, якими, як говорять у народі, можна лікувати людину, підносити і поширювати її світогляд.

Над успішними переведенням цієї імпрези працює Ініціятивний комітет, в складі якого є: Надія Васькович, О. Дубицька, мгр В. Леник, І. Леник, проф. В. Максимович, мгр А. Мельник, Л. Марцюк, ред. Г. Наняк, Я. Філь, Г. Шепко, та інші.

В СВІТІ

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ УРЯД покищо відклав на пізніше розмови про поліпшення відносин Єрусалиму з Москвою. Міністер закордонних справ Ізраїля Іцак Шамір плянував поінформувати членів кабінету прем'єр-міністра Шимона Переса про його таємні розмови із совєтським амбасадором до Франції, але уряд більшістю голосів пересунув без жадного пояснення пляновану сесію. Минулого тижня у радіопередачі з Єрусалиму була мова про коротку зустріч Шаміра з совєтськими речниками, під час якої він нібито підносив справу еміґрації жидів з СССР і відновлення дипломатичних зв'язків, але в цьому повідомленні не було мови про що фактично говорили обидві сторони. Міністер зв'язків із закордонними країнами Амнон Рубінштайн заявив, що такі таємні розмови є дуже небезпечним експериментом, особливо тоді коли уряд не може вдержати цих розмов в таємниці.

ЕМЕРИТОВАНИЙ АДМІРАЛ Гайман Ріковер, який після удару мозка перебуває у шпиталі морської фльоти в Бетезда, Мд., поволі приходить до здоров'я. Здоровельний стан 85-річного адмірала все ще серйозний з огляду на слабу відпорність організму. Адмірал Г. Ріковер народився в Росії і малим хлопцем прибув з батьками до ЗСА. Він 63 роки служив у морській фльоті ЗСА і його справедливо називають батьком кораблів з нуклеарними двигунами. Він був прихильником модернізації військової морської фльоти.

ПРЕСОВІ АҐЕНТСТВА інформують про неспокої в багатьох країнах світу. Наприклад, поліція в індійському місті Агмедабаді мусіла вжити гострих набоїв проти товпи, від яких загинуло чотири особи, а кілька осіб були поранені. Також в Південній Африці заворушення чорного населення триває. Уряд проголосив в багатьох провінціях вийнятковий стан, на підставі якого поліція має право вживати гостру зброю проти кожного порушника цього стану. Там кожного дня гинуть люди, переважно чорні африканці і білі поліціянти та вояки. Об'єктивні кореспонденти інформують, що виною неспокоїв є також чорні екстремісти, які воюють зі зброєю в руках.

РЕЧНИКИ ТЕРОРИСТІВ-ШІЇТІВ, які захопили американський пасажирський літак повітряної лінії TWA заявили, що вони триматимуть літак типу Боїнґ-747 аж до часу поки Уряд ЗСА не запевнить їх, що не переводитиме жадних відплатних акцій за захопленого літака разом з пасажирами. Як відомо, терористи звільнили усіх пасажирів після 17-ох днів у закладі, крім одного вояка морської піхоти, якого захоплювачі застрелили на бейрутському летовищі.

ПАРАШУТНА ІЗРАЇЛЬСЬКА військова частина перевела в кінці минулого тижня акцію проти кількох гнізд лівої фракції палестинських партизанів і партизанів ливанців-шіїтів. Вон.. знищили не тільки опірні пункти лівих терористів, але також велику частину захованої зброї і амуніції. Парашутистів скинули на селище Кабріка, розташоване шість миль на захід від ізраїльско-ливанського кордону, військові гелікоптери. „Вороги зазнали великих втрат", — заявило після переведеної акції бейрутське радіо без подання деталів. У звідомленні не говориться скільки ізраїльських вояків брали участь в цій акції.

УРЯД ЛЯОСУ ПРОДОВЖУЄ співпрацювати з американськими військовими чинниками, зглядно з військовим центром розшуків за пропавшими вояками під час в'єтнамської війни, бачучи в такій співпраці деякі користі для себе. Ляоська делеґація плянує відвідати навіть американський центр на Гаваях, щоб там на місці обговорити дальші пляни розшуків за тілами американських вояків.

В АМЕРИЦІ

В КІ ВЕСТ НА ФЛЬОРИДІ нурки відкрили на дні моря брили срібла та срібні монети вартости 400 мільйонів долярів. Ці скарби походять з еспанського корабля, який затопився під час бурі 300 років тому при берегах Фльориди. Розшуки за затопленими скарбами велися вже 16 років і їм посвятився 63-літній Мел Фішер зі своєю родиною. Він отримав повне право робити ці розшуки і тепер скарби належать йому, і всім, що допомагали йому фінансово. Щойно після продажу срібла податковий уряд буде вимагати від знахідців податку.

ДАЛЕКОЙДУЧІ ЗМІНИ в законах у відношенні до американських військових шпигунів плянується тепер в ЗСА і до тих змін приклоняються обидва законодавчі тіла. Першою зміною в тому напрямі було рішення Палати Репрезентантів дозволити Урядові видати 4 міл.дол. на впровадження для федеральних урядників детекторів брехні. Великий скандал у шпигунстві на користь СССР серед військових морських частин викликує також застанову чи не впровадити в ЗСА кари смерти для американських шпигунів.

УЧИТЕЛЬКА З НЮ ГЕМПШИР Кріста МекОліф буде першою цивільною особою, яку вибрано до участи в полеті міжпростірного корабля. Вона має бути частиною залоги корабля „Челленджер" у його полеті в січні 1986 року. У вересні вона розпічне вишкіл. Вибір, що впав на К. МекОліф був для неї незвичайно зворушливий тому, що кандидатів було 11,000 учителів з різних шкіл ЗСА.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПОШТОВИЙ уряд ствердив, що тратить денно 1 міл. дол. і не зважаючи на підвишку оплат, що була введена в лютому цього року, сподіються, що в біжучому році пошта матиме 700 міл. дол. недобору.

ЗВІТИ З ЛЕТОВИЩ ЗСА показують, що запізнення відлетів та прилетів, що були дуже великими в минулому році, помітно поправилися. Почавши від травня цього року запізнення полетів літаків є на 34 відсотки менше, як в тому самому часі минулого року.

В НЮ ЙОРКУ ПОМЕР НА РАКА довголітній та відомий мистецький критик щоденника „Ню Йорк Таймс" Джан Кенедей. Він працював на пості критика в цій газеті на протязі 17 років, а рівночасно є автором ряду кижок та есеїв на мистецькі темж, як також давав виклади на мистецькі теми.

ТУРИСТИЧНЕ БЮРО стейту Ню Йорк стверджує, що теперішнє літо притягнуло до того стейту виїмково велику кількість туристів. Усі готелі та мотелі є зайняті на 80 відсотків, зокрема в горах Кетскілл і Адірондакс. Зменшилася лише кількість туристів з Канади з приводу низького рівня канадського доляра.

В МІСТІ НЮ ЙОРК актуальною стала справа куди поділи хворих на недугу „АІДС", яких звільняють з лікарень, але які потребують постійної опіки. Для них призначено ізольоване крило одної із стейтових санаторій, але тепер це рішення викликує голосні протести.

У ВІДОМОМУ ЛІТНЬОМУ фестивалі музики в Тенґлвуді, Масс., відбувся в суботу, 20-го липня, ц.р., цікавий концерт не так з музичної точки бачення, як людської. На концерті, яким диригував Леонард Бернстін, солістом був зовсім невідомий польський піяніст Марек Древновскі. Останніх п'ять років він з дружиною жив в ізоляції у Римі, не бажаючи повертатися назад до Польщі і не виступав ніде прилюдно. Бернстін заанґажував його грати концерт Брамса на підставі почутої по радіо його гри та спровадив його з Італії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J

Джордж Буш

У передвиборах у 1980 році Джордж Буш дістав найбільше голосів з-посеред усіх республіканських кандидатів. Але офіційну номінацію від партійної конвенції отримав не він, а колишній двократний губернатор Каліфорнії Роналд Реґен. Цей останній, лідер консервативного партійного крила, мудро вибрав собі на віцепрезидента свого вчорашнього противника, Джорджа Буша, репрезентанта поміркованої течії в Республіканській партії, мешканця східньоамериканського стейту Мейн для географічного зрівноваження кандидатури Реґена, мешканця західньої Каліфорнії. Джордж Буш був теж найбільш відомою у всій Америці фігурою і мав за собою такий стаж, який на 100 відсотків кваліфікував його на найвище в країні становище: колишній конґресмен, колишній директор Центральної Розвідчої Аґенції (Сі-Ай-Ей), колишній амбасадор в Лондоні — мав довголітній досвід однаково у проблемах внутрішньої як закордонної політики Америки.

Швидко виявилося теж, що Джордж Буш є першорядним тактиком у грі, яка розіграється на державній верхівці. Коли 30-го березня 1981 року молодий психічно незбалянсований Джан Гінклі ранив револьверовими стрілами президента Реґена, тодішній державний секретар генерал Александер Гейґ поспішився з заявою, що він стоїть у кермі всіх державних справ. Та заява була суперечною з конституційним визначенням ролі віцепрезидента і вона значно пошкодила Гейґові. Але Буш, який справедливо міг найбільше обуритися на такий нетакт Гейґа — змовчав і ні словом не дав пізнати свого невдоволення. І за ввесь пізніший час, за всю першу каденцію урядування Роналда Реґена та в початкових тижнях-місяцях другої каденції — Джордж Буш послідовно тримався в тіні, був стовідсотково льояльним супроти Реґена, ніколи не висував себе вперед і виконував усі доручення та всі місії, що їх доручав йому Президент. Між іншим, їздив репрезентувати Президента на похороні Константина Черненка і перший звітував Реґенові, яке враження зробив на нього, Буша, новий кремлівський вождь Міхаїл Ґорбачов, їздив теж до західніх союзників Америки мобілізувати їх до спільної акції проти міжнародного тероризму. Першим, що вийшов з уряду Реґена був, здавалося, першорядний кандидат на державного секретаря, бо досвідчений генерал-дипломат Александер Гейґ, тому, що не вмів бути гармонійним і згідливим партнером у гурті найближчих дорадників Президента. Зате Буш умів і вміє бути таким партнером. Дармащо його позиція другого найвищого державного урядовця могла б продиктували йому жести самолюбства і зарозумілости.

Несподівана важка шпитальна операція Роналда Реґена автоматично звернула увагу американського й міжнародного світу на особу Джорджа Буша. Але також у цій несподіваній кризі Буш виявив давній такт зрілого дипломата. Роналд Реґен, тримаючись строго конституційних приписів, безпосередньо перед своєю операцією передав свої президентські права й обов'язки Джорджові Бушеві. Той був урядуючим президентом буквально тільки вісім годин. Бо як тільки Реґен відзискав після операції притомність і був здатний прийняти на ділову розмову шефа штабу Білого Дому Доналда Ріґена, Буш не зробив нічого, що могло б породити підозру, що він використовує недугу Президента для автореклями. У короткій заяві перед журналістами Буш висловив радість з приводу видужування Реґена і радив споглядати на його недугу й операцію, наче на короткий виїзд Президента на відпочинок...

Однак політична дійсність така, що президент Реґен стоятиме безперервно під зорким оком лікарів-спеціялістів. Пістряк — страшна недуга і ніякий лікар не всилі виключити можливости віднови цієї недуги чи створення її перекиду. У півофіційній вістці сказано вже, що найближчі співробітники Реґена, під якими треба розуміти Уряд і спеціяльних дорадників у справах крайової безпеки, фінансів ітд., так розподілять між собою працю, щоб Президент міг працювати якомога коротше і якомога довше відпочивати та вертатися до повного здоров'я — якщо це можливо. Не може бути найменшого сумніву, що при цьому новому розподілі праці — найвідповідальніша роля припаде Джорджові Бушеві.

У Господніх руках лежить доля 40-го з черги президента З'єднаних Стейтів. Лікарі що його лікують, впевняють, що він житиме й урядуватиме до кінця своєї другої каденції. Нема, мабуть, людини в Америці, яка не бажала би цього. Але великою полегшею для всіх затурбованих станом здоров'я Роналда Реґена є свідомість, що коли б — не дай Біг — його не стало, то при кермі американської великодержави не буде пустки. Роналд Реґен уже тепер записаний в історії Америки, як один з її найкращих президентів. До його великих заслуг треба зарахувати й ту найпершу його заслугу, що він вибрав собі за заступника і можливого наступника Джорджа Буша.

Олександер Татомир

ЗАХОВАНИЙ ГОЛОКОСТ

В історії людства запанувала небуденна подія... У XX сторіччі, в цивілізованій Европі, в час коли телефон і радіо блискавкою поширюють інформації, промовчано на десятки років жахливий морд не одиниць, не сотень, не тисячів людей, а сім мільйонів українських хліборобів з родинами...

Такого гігантського злочину не зміг би ніхто приховати, але це зуміла зробити комуністична московська влада, в чому їй допомогла велика частина американської преси.

Та вкінці прийшов час, коли і про цей дбайливо захований морд, завдяки тисячам утікачів з цього царства сатани, щораз то більше вісток почало доходити до свідомости культурних народів світу, а зокрема Заходу.

Останньо в консервативному щоденнику „Вашінґтон Таймс", а згодом у такому ж тижневику Вашінґтон Інквайрер" появилася знаменита стаття „Прихований голокост" (голодова облога України) пера визначного синдикованого колюмніста, радіокоментатора і автора почитної книжки „Шкоди заподіяні засобами масової інформації" Джана Ріда Ирвайна — голови американського т-ва „За правдомовність в засобах масової інформації". Спонукою до його вийняткової журналістичної активности є — як згадує у вступі до книжки Джеймса Тайсона „Тарґет Амеріка" (Приціл на Америку), — „Незвичайна вразливість" (вульнерабилиті) ЗСА, яка повинна заалярмувати американський нарід фактом, що нарівні з ракетами, танками і кораблями, війни ведуть і їх виграють теж словами та ідеями. Ці війни ведуться навіть і тоді, коли здається, що царить мир.

Рід Ирвайн за віддану працю в обороні Америки отримав відзначення Медалею Свободи Джорджа Вашінґтона. Він є абсолютний антикомуніст і антиліберал. Його можна вважати справжнім Божим батогом лівих засобів масової інформації. Своєю ерудицією здобув признання та багато однодумців, але водночас і ворогів.

У відомому видавництві В.В. Нортон недавно вийшла друком книжка п. н. „Execution by Hunger" (Страта голодом) Мирона Долота. Побоювання, що ця книжка не буде цікавою для американського читача не виправдалися. Перший наклад дуже швидко розійшовся і видавництво вже готується до другого накладу. Вельми помічними у поширенні цієї книжки стали рецензії журналістів такої міри, як Рід Ирвайн, що його незрівняну рецензію про „Страту голодом" М. Долота помістили вищезгадані часописи в травні та червні ц.р.

Рід Ирвайн пише, що 1931 - 33 роках померло коло 5 - 7 мільйонів українців з голоду, спричиненого Сталіном в часі кампанії за колективізацію сільських господарств. Рідкий звіт наочних свідків про те, що діялося тоді в Україні опублікував один із тих, які пережили це небувале страхіття — Мирон Долот. Зворушливою є його книжка „Страта голодом", де він розказує, що зустріло його, родину, приятелів і сусідів в українському селі, коли Сталін проголосив війну хліборобам. Тому що про голод в Україні слабо звітували, а навіть тоді та на багато років опісля перекручували правду, Ирвайн каже, що автор слушно вжив окреслення „захований голокост" і цитує гарвардського совєтолога Адама Уляма, який твердить, що „1932 - 33 років був народовбивством, яке Сталін застосував, щоб підкорити українських селян". А далі Улям пише: Цей голокост у цілості був зігнорований, хибно інтерпретований і спотворений та що деякі експерти' Совєтського Союзу й сьогодні вперто піддержують совєтське заперечення голоду". Ці експерти йдуть слідами таких відомих журналістів, як Волтер Дуранті з „Ню Йорк Таймс" і Луіс Фішер з „Нація", які приховували штучний голод та інші чорні діла Сталіна.

Ирвайн описує те, що Долот бачив зимою 1932 - 33 року: „Всюди були мертві і замерзлі тіла селян, які лежали по обох боках дороги. По правій стороні находилися тіла селян, що старалися дійти до міста, аби найти працю і поживу. Послаблені голодом вони не змогли осягнути наміченої цілі й лежачи, або падаючи край дороги кінчали життя.. Широко відкриті колгоспні лани, які тягнулися кілометрами побіч головного шляху, виглядали як побойовище після великої війни. Тіла голодних селян були порозкидані по ланах... Вони знову і знову прочісували поля в надії, що найдуть хоч кусочок минулорічної картоплини... Там вони й померли у безупинних розшуках за поживою..."

Ситуація значно погіршилася у перших місяцях 1933 року. Не зважаючи на те.30-го березня того ж року „Ню Йорк Таймс" звітував: „Там немає дійсного голоду, або спричиненої ним смертности, але багато вмирає з недуг, через недоживлення". В серпні 1933 року „Ню Йорк Таймс" писав: „Всякі повідомлення про голод в Росії сьогодні є перебільшенням, або злобною пропаґандою".

Коли ж англійський часопис „Геральд Трібюн" на першій сторінці повідомив, що не менше як один мільйон людей помер з голоду, тоді і „Ню Йорк Таймс" поступився, кажучи, що причиною великих людських втрат був голод.

Волтер Дуранті кореспондент „Ню Йорк Таймс", відповідальний за поширювання брехні, у своїй книжці „Я пишу, як мені подобається", заявив, що совєтські змагання до соціялізму робили його недужим, коли бачив, яку ціну вони плати-

(Закінчення на стор. 4)

Богдан Остап'юк

Осиротіла „Веселка"

У моїй статті „'Веселка' на хмарі" („Свобода" ч 198 з 14-го жовтня 1954 року), з приводу появи „Веселки", дитячого місячника у видавництві „Свободи", писав я: „І знову, — як пише Роман Завадович у свойому вірші, — 'По бурі, по зливі веселка на хмарі' — Справді, після бур і негод в житті нашого народу за останніх кільканадцять років, з'явилась на вільній землі Вашінґтона 'Веселка'. Заясніли усміхнені личка дітвори, зраділи їхні серця. Прилинула довгождана гостя до української школи, до садочка, хатки. З'явилася вона в золотій Каліфорнії, в метрополії світу, в далеких канадських степах і в сонячній Фльориді. Полинула в далекий світ, де живуть українські діти. Завдяки Батькові-Союзові і невтомній та жертвенній праці наших дитячих письменників, наші діти одержали цінний дарунок".

„Веселка" пройшла різні видавничі періоди. Спершу був невідповідний папір, не було кольорових картин та були інші друкарські недоліки. Але зчасом все це наладнано і „Веселка" почала появлятись у чудових кольорах. Її редаґувало трьох редакторів: Володимир Барагура, Богдан Гошовський і Роман Завадович. Згодом залишився В. Барагура і Р. Завадович, які вірно служили „Веселці" 31 рік. При цьому варта згадати про двох патріотів, які у великій мірі причинилися до поширення рідного друкованого слова серед української шкільної молоді при допомозі „Веселки".

Перший з них — це інж. Василь Вацик, що своїми роз'яснювальними доповідями та закликами на зборах Батьківських Комітетів домігся до цього, що 12 українських шкіл Торонто передплатили 1,000 примірників для своїх учнів! Батько-Союз нагородив його почесною грамотою та безплатним відпочинком на Союзівці. (Йому 78 років і він, як довголітній організатор „Клюбів сеньйорів", продовжує свою працю у цій так важливій ділянці. Другим є проф. Володимир Мацьків, колишній керівник народних шкіл на рідних землях, відомий журналіст, який на протязі багатьох років писав численні статті до нашої преси, зокрема до „Свободи" на виховно національні теми. Він часто звертався до сумління батьків, щоб не забували на свій основний обов'язок виховання дітей в національному дусі, та щоб їхні діти вивчали рідну мову та читали українські книжки. (Йому 88 років і він доживає свого віку у Філядельфії.)

Дня 31-го травня ц.р. осиротив „Веселку" її співредактор Роман Завадович, відомий письменник, поет дитячої та для молоді літератури, який відійшов у вічність на 82-му році свого плодотворного життя. Майже до останніх днів свого життя, не зважаючи на свою затяжну та жахливу недугу точно виконував свій редакторський обов'язок. Осиротілу „Веселку" редаґує тепер В. Барагура.

У першому десятилітті мала „Веселка" достатню кількість передплатників, але згодом це число почало постійно зменшуватись. Батько-Союз мусить фінансово допомагати. Гадаю, що причиною зменшення передплатників у першу чергу - байдужність наших батьків, які запаморочені своїми матеріяльними прибутками, часто забувають на свої обов'язки виховання дітей. Число дітей в українських суботніх чи школах українознавства на курсах постійно зменшується. Тому дзвонім на тривогу! Не допустім до упадку „Веселки".

* * *

Кінчаючи ці рядки, наводжу кінцевий уступ моєї статті, яку я написав 31 років тому, і яка й досі не втратила свого значення:

„Допомогти 'Веселці' у тій так почесній та відповідальній праці — наш святий обов'язок. Рятуймо те, що ще можна врятувати! Ми впевнені у цьому, що при нашій постійній матеріяльній допомозі 'Веселка' буде цим запашним, цілющим 'Чар-зіллям', яке повсякчасно нагадуватиме нашим дітям про 'Далеку, а близьку нам кохану Вітчину'. Ми віримо, що 'Веселка' допоможе зберегти наші діти для України".

Ольга Кузьмович

УКРАЇНСЬКІ „ЯППІС"

II

І як могла їх зацікавити наша історія, навчання якої кінчається на козаччині, а знання новітньої ми їм не дали? Тому ми повинні бути останніми, які б дивувалися чому молоді професіоналісти прийняли загальну настанову „me generation" і стали її шанувальниками. А коли ми побачили, що ми не робили правильно на протязі останніх 20 років — було вже запізно.

І тепер як славні українські академії переходять до історії, а рівень наших імпрез куди кращий — залі на них півпорожні і далі ходять на них лише „шестидесятники". Також українські організації мають щораз менше членів і завмирають лише тому, що молоді не вступають у у них, хоча програми цікавіші і краще достосовані до сьогоднішнього дня. Правда, існують організації українських професіоналістів, але вони або лише дійсно спираються на об'єднанні фахівців, або засновані для дуже спорадичних дій, в більшості товариського характеру. Ми маємо щораз менше тих, які свобідно і радо читають українську пресу (поза звідомленнями із забав і хто помер) і літературу, хоча можливості студій української мови є тепер куди ширші так у школах, як на наших курсах, чи американських університетах. Але щоб плекати чи вивчати українську мову, тепер, треба справді хотіти і над тим працювати, а це не кожен хоче, бо людина з природи лінива.

Розуміється, всюди можна найти вийнятки, і тим доказати, що наш образ не є зовсім правдивий, бо і у нас є одиниці, що все повище заперечують. Але загал — це славна „мовчазна більшість", яку ніяк не можна сколихнути і запалити до української справи, і яка почувається добре у рядах „яппіс". Космополітичний характер того нашого покоління посилює також щораз більше число мішаних подруж та розводів — хоча дуже часто у мішаних подружжях находимо більше запалу до виховання дітей в українському дусі, як в українських родинах.

У загальному у молодому поколінні „яппіс" тепер більша журба майбутнього цілого людства з нуклеарною зброєю, занечищення повітря, а з ними можливих недуг рака, як журба, що буде в Україні: у них більше „фобій", як запалу, більше психологічних депресій, як охоти до боротьби. Вони більше переживають надходячу кризу середнього віку у себе як те, що в Україні знову засудили Миколу Горбаля чи іншого правозахисника.

Усе це сказане не як закид — а це тільки ствердження факту.

* * *

Яке ж майбутнє української спільноти тут; це майбутнє, що його будуть вже творити саме ці молоді професіоналісти та їхні родини без нас?

Кудою іде дорога від товариських імпрез, тенісових кортів, лещатарських з'їздів, південних островів і особистої кар'єри?

А якими будуть їхні діти, виховувані вже не українськими бабунями, а американськими чи польськими нянями, школою, телевізією, коли щораз більше українських матерів працює професійно?

Важко передбачити. Згідно із ствердженням нашого соціолога проф. О. Воловини, майбутнє української мови доволі безнадійне. Але, незалежно від мови, яка буде душа тих дітей, що виростатимуть в родинах теперішніх українських „яппіс" і які будуть їхні погляди? Чи будуть діти в тій же самій мірі — постійно не мати часу на поглиблення знання українства, як їхні батьки, і чи взагалі будуть мати до того охоту?

Не уміємо відповісти на ці питання, можемо, однак, робити здогади тільки на підставі нашого досвіду. А саме це не дозволяє нам глядіти на майбутнє аж так чорно. Бо тільки подумати: скільки несподіваних перемін, поривів і розчарувань ми вже досі пережили. Наше покоління пережило безпосередньо Другу світову війну в цілому її жахітті, ми пережили в ролі обсерваторів корейську та в'єтнамську війни, бачили дивний феномен Вудстаку, чули стріли в Кент... Ми пригадуємо ще дуже виразно довге волосся і брудні джінси та босі ноги тих, тепер коротко стрижених і елеґантних сьогодні наших інженерів, лікарів і адвокатів. Усе це дозволяє нам вірити, що ця епоха задивлення в себе і своє „я" промине, зрушена якоюсь іншою силою, що мусить колись таки прийти.

Виглядає, що після того суспільного явища, що є тепер, повинен прийти зворот до зацікавлення гуманістичними науками у контрасті до технологічних, а з цим до літератури, ідеалізму, глибини думки, до віри в Бога і патріотизму.

Деякі прояви такого звороту до тих „забутих" чеснот бачимо в американському світі, навіть у системі

(Закінчення на стор. 4)

А. Юриняк

Енциклопедія гуцульського весілля

Так можна з повним правом атестувати п'єсу „Князі гуцульських полонин", що її написала Ольга Луцик-Рем, яка живе в Міннеаполісі і співає у славному хорі „Дніпро" (дириґент М. Бринь, мистецький керівник К. Цареградська).

На початку своєї книги у „Слові автора" О. Луцик-Рем пише: „Основним завданням п'єси — опис весільних звичаїв гуцулів, які вказують на багатство їх духової культури.

П'єсу написано на підставі спостереженого і прослуханого. Я довгі роки жила в Карпатах, в Космачі та його присілках. Я пильно придивлялася обрядам гуцулів, їх побутові, вчилася їх співанок, фолкльору і принесла ті цінноші в душі і в пам'яті зі собою за океан".

У п'єсі „Князі гуцульських полонин" — 5 дій і багато дійових осіб: 28 індивідуалізованих, тобто з власними

(Закінчення на стор. 4)

Н.Н.

„УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО" У ВОРРЕНІ

Найбільше скупчення українців у стейті Мишиґен — це Воррен, північне передмістя Дітройту. Заселилось воно не так давно, бо ще яких двадцять років тому на місцях тих поселень були ліски і неужитки. Головна артерія — це дорога Раєн. При ній пишається прекрасна українська католицька церква св. Йосафата, яка дбає про душевний корм своїх парафіян. Довкола цієї церкви, мов гриби по дощі, повиростали прекрасні мешканеві доми. Навпроти церкви, гордість американських українців (не лише Дітройту), т.зв. Український Культурний Центр., у якому пульсує культурно-громадське життя. На північ від нього простірний будинок „Самопомочі", в якому крім Кредитівки приміщуються ще декілька фірм, а на півдні, на семи акрах, розрослося „Українське Село". Будівлю закінчено при кінці минулого року, та як його лиш заселили, зголосилось сотки кандидатів на поселення, які чекають своєї черги.

Це справжнє село із 146 номерами, яке побудоване у формі підкови поміж великими деревами, мов у парку. Перейти з одного „долішнього" кінця в „горішній" — це півмилі дороги. Розлога площа, ціла в зелені і квітах, багато свіжого повітря, у якому замешкали старші віком у тій двоповерховій будівлі. В горішньому поверсі на бальконах побачите багато квітів, чи то у звисаючих вазонах, чи засаджених в скриньках. В'їжджаючи в село можна побачити при дорозі велику таблицю, а на ній в англійській мові напис: „Українське Село", побіч великий тризуб та число вулиці. Заїжджаючи перед головний вхід, на щоглах повівають прапори — український і американський, а над входом пишається тризуб. Перед дверима в мурі вмурована камінна плита з написом в обох мовах „Українське Село" з тризубами та роком його побудови, 1984.

Увійшовши всередину, навпрост — бюрові кімнати. По лівому боці великий передсінок із вигідними меблями для відпочинку, побіч бібліотека, на стіні гуцульський ліжник, а на — іншій буковинський килим. По правому боці від бюр — подібний передсінок для курців. Та як лиш переступите поріг будинку ваш зір приковує мозаїка вмурована в стіну. Назва її — „Привіт". Це, закосичена, зодягнена в народний стрій українська дівчина, на тлі пшениці-маків-волошок та соняшників, на вишиваному рушничку вітає вас традиційним хлібом і сіллю. Це твір відомого нашого мистця, жителя Дітройту Ярка Козака.

Та ще більше візьмуть вас за серце вмуровані вітрини в стінах, заповнені українським народним мистецтвом. Головна вітрина, це справа від бюр, при вході до головної залі-їдальні на цілу стіну. Представлене там „Весільне печиво". Посередині манекін у вишиваній шлюбній сукні. Там і вишита ікона Богоматері для благословення і вишивані рушники, з якими так тісно пов'язані весільні традиції, а довкола пишається тринадцять короваїв та весільних хлібів із просторів усієї України. І чого лиш там немає на тих короваях? На багатьох — галузки вкриті зерном — символом багатства. Та найбільше там таки пташок-голуб'яток. Пообсідали короваї, мов свої гніздечка. Їх так багато, що і злічити годі, бо на деяких їх по декілька сотень. А на одному — справжній ліс, з буйною природою, там, крім пташок, безліч і дичини, сарни, зайчики й інші. Дивитесь і не хочеться вірити, що все це витвір рук нашого жіноцтва. При кожному короваєві карточка по-мистецькому виконана із поясненнями, а з головної картки довідуєтесь, що це все майже праця рук Стефанії Дуб і Роми Когут. Помежи короваями в'ється традиційний зелений барвінок. Він завжди свіжий-зелений, бо Р. Когут щораз його змінює.

З другої, лівої сторони, при другому вході до тієї залі три вужчі вітрини, подовгасті одна при одній із подвійними полицями, заповнені прекрасною гуцульською інкрустацією, яких тут виставлено 33 експонати. Багато з-поміж них, це власність приватних колекцій жителів села. Помежи ними пишаються китиці червоної калини, немов промовляють до нас, що нашим обов'язком і тут є, „підоймити червону калину, та розвеселити Україну", та не забувати про те прекрасне наше народне мистецтво, скарб нашої культури та плекати його, тим більше що совєтський режим на рідних землях старається його цілковито знищити. Подивляєте знову, як ті пані могли понакручувати стільки дрібнесеньких ягідок калини, та ж їх сотки, та їхніми китичками так прекрасно прикрасити ці вітрини.

Уже в їдальні, помежи обома входами, вмуровано окремо дві вітрини з подвійними полицями. В одній розміщені тканини і привезені з України плахти з Гуцульщини і Бойківщини, що їх випозичила Анастазія Вокер. Там і веретено і повісмо льняного волокна. Це власність пань Дуб і Когут. За другою вітриною знову тканини із Центральної України, власність Г. Крусь.

Тут у їдальні застаєте при праці тих, які безкорисно стільки часу і праці вкладають у приготування цих виставок, щоб жителям села зробити приємним їхнє перебування і принести до них частину рідної України. За одним столом — Степан Віхар на різнорідних карточках по-мистецькому виводить написи з інформаціями про виставлені експонати. При іншому знову столі Ярко Дуб, саме муж пані Стефанії розпаковує з картонів речі до виставлення. Знає він, де шукати кожну річ, та своєю працею, порадами та допомогою доповняє працю пань. Він якраз закінчив закладати замки до останньої частини великої вітрини на південній стіні їдальні, які на цілу висоту стіни складаються із чотирьох частин, у якій поміж ними немало є власністю мешканців села.

Перша частина вітрини — це „Трипільщина". Головно там кераміка у прекрасних спіральних узорах, як і вишивки в цьому стилі. Це промовляє до вас сива давнина, тисячі років, стара культура наших предків із доби неолітів. Тут С.Дуб своїми руками прибрала дві ляльки, стараючись відтворити вбрання тодішньої української дівчини. Здається воно таке просте, та якою великою культурою і естетикою промовляє воно до вас. Одяг їх прикрашений узорами із кольорових мушельок, такі ж у них і намиста. А яке чудове накриття голів. Подивляєте та рівночасно дякуєте Всевишньому, що саме вас створив нащадком нації багатої в так стару культуру, та мимохіть ваше серце наповняється великою гордістю. Безсмертні сили говорять устами таких дівчаток. Тож не дарма весною, як ховали зерно у землю, такі дівчата хрещатими

(Закінчення на стор. 4)

Шевченко тут був, є і буде

(Відкриття пам'ятника поетові)

Українська піонерська оселя Вайта, яка розташована 120 км на південний схід від Вінніпегу, має вже свою історію. Початок їй дала група емігрантів, що приїхали сюди ще перед 1900 роком з різних сіл і повітів Гусятин, Борщів, Заліщики і Стрий, але вже в 1905 році у ній, збільшеній наступними емігрантами з України, була школа ім. Шевченка і перша церква св. Димитрія. Оселю назвали ці перші поселенці „Шевченко", і довгі роки була тут пошта, що перебивала марки печаткою „Шевченко". Коло 1910 року англієць, начальник пошти, змінив назву пошти на „Вайта". Згодом урядово дано цю назву всьому селу, і хоч в оселі ім. Шевченка була від 1906 року Читальня Просвіти, спротиву новій назві не було. Численна українська громада Вайта існує й досі. Наче пам'ятка колишнього залишилася у Вайті тільки школа ім. Шевченка, поширена з роками, з великим і модерним будинком, в якій сьогодні навчається коло 400 учнів та близько 30 учителів. В школі в усіх клясах, від 4-ої до 12-ої, українська мова викладається як предмет. Варто ще згадати, що у Вайті є тепер ще й українська православна церква, активна кредитова спілка, дім для старших, дві гостинниці, аптека та ряд крамниць. Великий Народний Дім є центром місцевого громадського життя.

Давно вже запала думка, що школу ім. Шевченка треба окремо відзначити, бо це насправді другий у Манітобі пам'ятник нашому національному пророкові, з іменем і духом якого прибули перші українці в Канаду, але якось до цього не доходило. Зміна сталася щойно, коли в 1975 році помер тут скромний та майже непомітний ідеаліст Павло Лихкун і записав усе своє майно в користь української молоді, в тому й фарму, на якій хотів бачити чергову літню оселю для Пласту й СУМ-у З 15,000-ої готівки, яку залишив сл. п. П. Лихкун, був створений Український Народний Фонд, яким завідує окрема дирекція та який зберігається у місцевій українській кредитівці. З відсотків з цього фонду користала останніх півтора десятка років школа ім. Шевченка.

Прем'єр Манітоби Говард Полі відслонив пам'ятник Т. Шевченкові.

Кожного року два учні з кляс від 4-ої до 12-ої, які мали найвищі оцінки з української мови, отримували у присутності всієї громади грошові нагороди та пропам'ятні плякетки, а найкращим учням, що бажали продовжувати студії українознавства, призначувано ще спеціяльні стипендії. Таким чином, ідейний почин сл. п. Павла Лихкуна діяв і з-поза його могили, зберігаючи вдячно його пам'ять серед мешканців Вайти, кількасот молоді якої користали з фондів Українського Народного Фонду.

Проте, коли відсотки з УНФонду наростали далі, зайшла конечність використати їх для нашої молоді та оселі Вайта у школі ім. Шевченка ще в інший спосіб. Тоді зродилася думка поставити в цій школі імени безсмертного Тараса пам'ятник йому, який пригадував би учням школи, її вчителям та громадянам Вайти про нього і про те, як були зв'язані з його іменем початки цієї нашої громади. Головний труд у цій справі взяв на свої плечі активний вчитель школи ім. Шевченка Лев Курдидик, що ввесь час вчив української мови в її вищих клясах, був секретарем Українського Народного Фонду та секретарем Української Кредитової Спілки у Вайті (це він усі роки пильнував роздачі нагород УНФонду для найкращих „україністів" школи), бож це був його задум поставити пам'ятник Шевченкові у школі. Громада одобрила цей плян і почалися відповідні заходи, розмови й договорення, що тепер уже завершені.

Не хто інший, як найкращий наш мистець-скульптор Леонід Молодожанин, мистецьке псевдо якого відоме світові у зв'язку з його пам'ятниками Шевченкові у Вашінгтоні і Буенос Айресі та погруддями королеви Єлисавети, Папи Івана,Папи Павла і Папи Павла Івана, президента ЗСА Д. Айзенгавера, прем'єрів Канади Г. Діфенбейкера і Р. Пірсона та інших світлих постатей нашого часу. Лео Мол після переговорів з Л. Курдидиком погодився створити такий пам'ятник. Велике погруддя молодого Т. Шевченка, майже копію з пам'ятника у Вашінгтоні, мистець відлив в Европі і його перевезли до Вайти. Знайдено й важку з закордонного мармуру підставу для пам'ятника і мистець сам виконав підпис — „Т. Шевченко", дати 1814-1861 та заповідні слова „Учітеся, брати мої, думайте, читайте — і чужому научайтесь, свого не цурайтесь" по-українськи і по-англійськи на мармуровому цоколі. З огляду на тягар мусіли підбудувати і скріпити відповідне місце у вхідній залі школи, зробити балюстраду перед пам'ятником, врешті, на стіні поруч вмостити металеву дошку з „метрикою" про нього та мотивацією його побудови. На дошці написано по-англійськи: „Цей скульптурний портрет великого українського поета й мистця Тараса Шевченка (1814-1861) поставлено у школі ім. Шевченка у 170-ті роковини його народження. Відкриття пам'ятника відбулося у 15-ліття заснування Українського Народного Фонду, Інк., у пам'ять творця фонду сл. п. Павла Лихкуна (1890-1975)". Місце пам'ятника таке, що як тільки ввійдете у видну здалека та відому в усій околиці школу ім. Шевченка, він наче вітає вас.

Підготова та заходи для спорудження пам'ятника Т. Шевченкові тривали майже три роки, але, нарешті, п'ятниця, 7-го червня ц.р. стала історичним днем для Вайти та для українців Манітоби й Канади. Заздалегідь домовлено та запрошено на цей день представників урядових, шкільних і громадських кіл. Прем'єр Манітоби Говард Палі погодився прибути до Вайти та особисто відслонити пам'ятник у школі ім. Шевченка. На годину 1-шу в цю п'ятницю коло 300 учнів школи, її керівники та вчителі, ряд мешканців Вайти та сусідніх фарм чекали високого гостя, шкільний хор, що його послабила раніша ґрадуація 12-ої кляси, чекав з диригентом А. Островською, щоб звеличати свято своїм співом. Точно о год. 1:30 під школу заїхало авто і з нього вийшли прем'єр Манітби Говард Полі в товаристві міністра-українця, піонерського сина І. Буклащука. При вході до школи ім. Шевченка зустрів прем'єра спів гимну „О, Канадо!" Після цього учитель Лев Курдидик, що найбільш потрудився до створення пам'ятника, привітав гостя як обласний репрезентант Манітобської Міжкультурної ради, від учительського збору та від організації-основника Українського Народного Фонду. Він висловив втіху вчителів та студентів з несподіваної згоди прем'єра на відвідини Вайти (у ній не гостював досі ніякий прем'єр Манітоби), пригадав гостеві, що Вайта звалася колись Шевченко та що школа в ній гордо носить це ім'я — це й було спонукою дістати дозвід шкільної ради на побудову в ній пам'ятника цьому великому Поетові і мистцеві України. Накінець Л. Курдидик висловив жаль, що у святі не взяв участи його безпосередній співтворець маестро Л. Молодожанин, який саме того дня приймав почесний докторат в університеті Алберти в Едмонтоні, та передав від нього привіт всім присутнім. Прем'єра Г. Полі і І. Буклащука привітала від усіх студентів голова Учнівської Ради міссіс Фрай.

Під звуки виконуваного на фортепіяні „Заповіту" прем'єр Г. Полі відслонив пам'ятник, мистецьке обличчя поета-пророка у бронзі, золоті літери „Учітеся, брати мої" і блискучий мармор наче роз'яснили всю залю.

„Це слушно, що присвята Тарасові Шевченкові проходить у Вайті в Манітобі, — сказав прем'єр Говард Полі. — Шевченкові твори зв'язані золотим плетивом миру, волі і любови батьківщини". Він зацитував поанглійськи уривок із „Заповіту" Т. Шевченка і закінчив такими словами: „Бути українцем і любити Шевченка — це жити життям, основою якого воля, мир і батьківщина. Хай же і ця школа не робить нічого іншого, а вселює в тих, що перебувають у ній, ту саму любов і ті самі ідеали!"

Коротке слово про заслуги Вайти і її піонерів та мешканців для Канади сказав ще міністер І. Буклащук, а закінчив цю врочистість шкільний хор під батутою А. Островської піснею „Ой, за гаєм". Прем'єр оглянув ще приміщення, лябораторії, бібліотеку школи ім. Шевченка і спинився на розмову з учнями 5-ої кляси в їх шкільній кімнаті.

Учасники відслонення пам'ятника Великого Тараса у школі ім. Шевченка глибоко пережили всю цю врочистість.

Тарасові Шевченкові вклонилися в червні 1985 року не тільки Вайта. Великий і зразково редаґований тижневик цієї округи „Ди Керіллон", що виходить у місті Стейнбеку, з року в рік отримує першу нагороду у всеканадському змагу за найкращий з кожного погляду тижневик, відзначив святковий день Вайти аж у трьох чергових числах великими фотографіями та статтями, в тому й редакційною, підкреслюючи велич нашого Кобзаря та любов нашого народу до нього.

А. Курдидик

Лос Анджелес вшанував о. С. Галика-Голутяка

Кожного разу, коли вшановуємо наших відданих на громадській, духовній чи культурній ниві осіб, ми радіємо незаперечним доказом, що нація наша жива та динамічна. Особливо радіємо, коли представники українських поколінь, народжених поза Україною, відчувши у своїй душі поклик служіння Богові і народові українському, віддають себе всеціло на це благородне діло та, прийнявши священичий сан ідуть серед народ, щоб берегти в ньому любов до Бога і України, свою Церкву, наш обряд, звичаї і традиції та українську культуру. Вони — прикладні духовні українські провідники та охоронці української душі, носії Божої та української правди, і світлий приклад для інших. У щирому та спонтанно-духовному піднесенні і ми над Пацифіком вшановували прикладного отця й українського патріота, пароха української автокефальної православної церкви св. Андрія Первозванного, протопресвітера о. Степана Галика-Голутяка в неділю, 9-го червня ц.р., урочисто відзначили 40-ліття його служіння на духовній ниві, протягом яких наш ювілят не лише віддавав свій талант і енергію на духовній ниві, але щедро віддавав себе як громадський та культурний діяч, будучи увесь час активним та бажаним серед народу. Тому що всі, хто пізнав о. Степана, пізнав також і його ідейні почування та безмежну любов до України, які були передані ним і його дітям.

Не лише українська громада великого Лос Анджелесу й околиць та гості із Сан Дієго і сусідніх стейтів прибули в цей день, щоб привітати ювілята, але навіть з далекого Бавнд Бруку, Н. Дж., прибув Первоієрарх Української Православної Церкви в діяспорі Блаженніший Митрополит Мстислав, щоб у спільній та щирій молитві совершити Архиєрейську Службу Божу та взнести молитви за український народ, розкинений по континентах і за ювілята о. Степана Галика-Голутяка.

Зустріч Митрополита Мстислава та архиєрейська Служба Божа, в якій, крім Владики Мстислава, взяли участь парох церкви та о. С. Галик-Голутяк, парох церкви із Сан Дієго о. Нестор Годований, протопресвітер о. Теофіл Бузенко та старший іподиякон Степан Галик-Голутяк, укоронувалися шедеврами українських композиторів у виконанні церковного хору під фаховою кермою диригента Григорія Галика-Голутяка.

Ми вітали надхненні слова Блаженнішого Митрополита Мстислава та у єднанні з ним співали „На многії літа" отцю ювілятові; возносили многоліттє і нашому, хоч і в поважному віці, одначе, повному енергії та життєрадости Митрополитові Мстиславові. Під час цієї Архиєрейської Служби Божої було висвячено в сан диякона о. Григорія Лиска з Портлянду, Орегон. У своєму архиєрейському слові Владика Мстислав проголосив: за всі заслуги нагороджено ним ювілята в цей день правом ношення двох хрестів, що є найбільшою почестю протопресвітера.

Після Служби Божої численні присутні подалися з храму до просторої авдиторії, де заходами сестрицтва парохії був приготований урочистий бенкет. За почесний стіл засіли отці УАПЦ зі своїм Первоієрархом, визначні представники громади та отці УКЦеркви на чолі з парохом прелатом о. Петром Леськовим та парохом-емеритом о. крилошанином Михайлом Колтуцьким. Згодом долучився до них представник міської ради Лос Анджелесу, радник Джан Фераро, який вручив о. Степанові почесну пропам'ятну таблицю від міської ради, виголосивши слова признань за вклад його праці для церкви та громади, та висловивши тверду віру в скоре здійснення наших національних стремлінь і бажань. Відчитано ґратуляції від колишнього президента ЗСА Ричарда Ніксона та від судді Стейсі.

Під час бенкету вітали ювілята протопресвітер Теофіл Бузенко, парох української католицької церкви Різдва Пресвятої Богородиці о. прелат Петро Леськів, голова парохіяльного правління Володимир Романюк та автор цього репортажу. Від парохії УАПЦ в Сан Дієго вітали ювілята Олександер Несторенко та парох церкви о. Нестор Годований. Зворушливо вітала від Українського Культурного Осередку редактор Оля Муць. Прочитано було привітання від голови консисторії УАПЦ Михайла Борисенка, від парохії УАПЦ у Фініксі, Арізона, вітали Олексій Ліневич та Тамара Бурда. Тепло вітав о. Степана маестро Володимир Божик, підкресливши його заслуги на українській мистецько-культурній ниві, працею для якої є мережане творче життя ювілята. Від Товариства Українських Інженерів вітав отця-ювілята інж. Зенон Захаріясевич.

На закінчення зворушливе та щире слово виголосив старший син ювілята з Тексасу, майор американської армії Степан Галик-Голутяк. Підкреслюючи українське ідейне завзяття свого батька, він ствердив, що безмежну любов до України і її народу він передав всеціло своїм дітям, а перед усім йому, як першому синові, яку, як святощі, береже його покоління. Він безмежно вдячний своєму батькові, що з матір'ю виховали його свідомим та відданим українцем, та защепили в нім українську національну гідність і принциповість. Слова його до сліз зворушили ювілята і його дружину паніматку Надію, та й не тільки їх.

Батьківські привітання Блаженнішого Митрополита Мстислава були укоронуванням праці ювілята. З привітаннями складали рівножі дарунки. Глибоко зворушений цим вшануванням о. Степан подякував всім за честь і признання до нього з нагоди його 40-літньої праці на духовній ниві. Він зокрема подякував Владиці Мстиславові, що прибув та вшанував його в цей день, що залишиться назавжди незабутньою подією його життя. Особливу подяку склав о. Степан своїй дружині та подрузі його життя за повсякчасну моральну підтримку та за співпрацю в ім'я священних ідеалів; подякував синам Степанові і Григорієві.

На закінчення син Григорій, Галик-Голутяк сповістив про „спеціяльний подарунок" від хору свого батька — урочисте відспівання многоліття.

Понеслась чудово виконана композиція. Потім проспівали „На многії літа" Блаженнішому Митрополитові Мстиславові.

У щирій родинній атмосфері ще довго після імпрези ділилися враженнями з цього свята, що пройшло з успіхом, за проведення якого ми завдячуємо досвідченому конферансьє інж. Олексієві Власенкові, хист якого можна було відчути протягом бенкету. Ми даємо признання також голові парафіяльного правління В. Романюкові та сестрицтву парохії та вмілу підготовку імпрези та вправне обслуговування гостей під час бенкету.

Д-р Святополк Шумський

М. Джемілєв...

(Закінчення зі стор. 1)

Скільки ж треба мати лицемірства і яка має бути зневага до істини, щоб стверджувати, наприклад, що ніякої проблеми кримських татар немає, а заяви про те, що топчуть їхні права, — це наклеп на мудру політику совєтського керівництва.

Народ, якого позбавили своєї батьківщини, державності, своєї створеної віками національної культури, своїх святинь, народ, що втратив у наслідок страхітливого злочину такий великий відсоток свого складу, перебуває на межі цілковитої асиміляції і зникнення як нація, — виявляється, не має жодних проблем і не мусить мати претенсій до тих, хто прирік його до такого становища.

Обурений докраю цинічною сваволею і знущанням властей Криму Муса Мамут приходить до відчайдушного рішення — живцем спалити себе на знак протесту, щоб хоч коштом свого палаючого тіла та мученицької смерти пробудити сумління тих, хто творить беззаконня. Але сумління мовчить. Замість припинити беззаконня, репресують тих, хто вирішив інформувати про це широку громадськість.

Тут було багато питань про те, яке мають відношення до національної проблеми кримських татар зловживання психіятрією, доля Сахарова, Орлова, процеси над адвентистами, події в Афганістані та інші проблеми, порушені у виявлених у мене під час обшуків, або тих, що я написав, листах і документах.

Тут давав покази і чоловік кримськотатарської національності, якого тримали в божевільні тільки за те, що він звертався із своїми національними проблемами до центральних органів влади; багатьом відомі виступи Сахарова, Орлова й інших на захист прав кримських татар.

Хтось підрахував, що тільки з Самаркандської області в Афганістані вже вбито понад 130 молодих кримських татар. Але не в цьому справа.

Справедливість, так само, як і свобода, — поняття неподільне. Не можна домагатися справедливости тільки для себе і змусити мовчати свою совість, коли порушують справедливість щодо інших. Тут не може бути місця для розрахунків, на зразок „ти — мені, я — тобі".

Намагання органів розчленувати і роз'єднати всі правозахисні сили, звичайно, зрозуміле, адже впоратися з кожним рухом поокремо значно легше. Тому лицемірні повчання про те, що нам потрібно займатися тільки своїми питаннями, не втручатися в інші проблеми і що ми в такий спосіб швидше розв'яжемо власну проблему, можуть бути переконливими для дуже недалеких людей.

В обвинувачувальному висновку сказано, що попри багаторазові засуди, я не зробив для себе належних висновків. Це, звичайно, неправда. Після кожного свого процесу я роблю для себе висновки або роблю відповідні корективи до тих висновків, які вже зробив.

Сьогодні буде зачитано вирок, згідно з яким мене знову надовго відокремлять від моїх співвітчизників, рідних і близьких, а потім, як звичайно, відправлять так далеко, щоб були максимальні трудощі не лише для мене, а й для моєї родини. Із цього теж, звичайно, я зроблю належні висновки. Питання тільки в тому, які саме висновки вважати належними. Органи, звісно, хотіли б, щоб я нарешті схилився перед їхньою силою і владою, примирився та обмежив свої запити шкурними інтересами.

Але цього не буде. Чотирнадцять років тому наприкінці такого самого процесу в ташкентському міському суді в своєму останньому слові я поклявся, що ніхто ніколи і ні за яких обставин не змусить мене відмовитися від виконання свого обов'язку і зобов'язань, які накладає честь, совість і національна гідність. Сьогодні я знову можу повторити цю клятву і сподіваюся, що в мене вистачить душевних сил, щоб не зрадити цього принципу до кінця моїх днів.

Замість квітів на свіжу могилу Дорогого Приятеля

бл. п.

Маркіяна Кисілевського

складаємо 100.00 дол. на Фонд Українських Студій в Гарварді, Проєкт Кестон.

Д-р Всеволод та Д-р Надія СОРОКІВСЬКІ

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 4-го липня 1985 р. відійшов у Вічність по довгій і тяжкій недузі, на 83-му році життя, наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І ДІДО

бл. п.

ДМИТРО НІМИЛОВИЧ

народжений в Дрогобичі, Україна.

ПОХОРОН відбувся 9-го липня 1985 р. в Стактоні, Каліфорнія.

В глибокому жалю залишились:

дружина — ПАВЛИНА
донька — УЛЯНА КАМЕНЕЦЬКА з чоловіком ЛЕОНІДОМ
внуки — МАРКО І МИРОН
брат — ВІКТОР в Україні
братаниці: ГАЛЯ МИКИТА з родиною
ВІРА САЛЕВИЧ з родиною
братанок — ОСИП НІМИЛОВИЧ з родиною
сестрінки: РОМАН ЛЕҐЕДЗА
ЗЕНОН ЛЕҐЕДЗА з доньками
ближча і дальша Родина в Америці і в Україні

РЕЧНИК БІЛЬШОСТИ в Сенаті Роберт Дол надіється, що Президент, повернувшись щасливо з лікарні, включиться у розв'язання проблеми бюджету, яка застрягла на мертвій точці.

КИТАЙСЬКИЙ ПАСАЖИРСЬКИЙ кораблик, який переважно возив туристів китайців і чужинців з цілого світу на оглядини різних місцевостей і острівців, наїхав правдоподібно на скалу і почав тонути. В цій катастрофі загинуло 32 особи. Кільканадцять осіб були поранені, але їх врятували моряки з іншого судна, разом з уцілілими пасажирами. Усіх осіб на кораблі було 95, але між ними не було нікого з чужинців. Моряки виловили 63 особи з моря, решта втопилася.

„Українське..."

(Закінчення зі стор. 2)

танками та хороводами чарували Хорса, щоб світив землю, щоб родила, а зерно, щоб воскресало. Чого ніхто не міг випросити, то ці ж дівчатка, сповнені божою силою, випрошували.

Середні дві частини заповнені різних форм вишиваними подушинками з різних сторін України. А є їх — аж 26 і вони розміщені на чотирьох полицях. Саме тепер заповнюють останню четверту частину гуцульською керамікою,там і вишивки з цих околиць. Тут, як мурашки, звиваються : Стефа Дуб і Рома Когут. „Стефа, чи не буде це відповідне місце на цей свічник?" — „Ромо, чи не посунути трошки більше на право?" — „Стефо, дай радше цей дзбан на гору, а на його місце постав близнюка!" Так то обидві пані щораз перекликаються. І подивляти, з якою набожністю беруть вони у руки кожний експонат, та з якою любов'ю укладають їх на призначені місця. Ви відчуваєте, що побіч кожного із них вони кладуть і частинку свого серця, що по вінця наповнене любов'ю і гордістю до мистецтва виконуваного руками нашого народу. На стінах тієї частини розвішені великої вартости керамічні плякати молоденької мисткині нашого міста Роми Сеник, бабця якої є жителькою нашого села. Перестерігаю Славу Ґеруляк: „Бережіться, щоб Рома вас не перегнала!"

Та це не перша, а вже третя з ряду того роду виставка в нашому селі уряджувана тими ж панями. А вони — євшан-зілля, яке напоює нас пахощами рідних піль, та не дає нам забувати чиї ми діти, бо і на нас лежить також певна частка відповідальности перед нашим поневоленим, але не скореним народом. А для нашого „Українського Села", це наше серце, яке наповняє нас гордістю і любов'ю, та є бальзамом на наші зболілі душі.

Першу виставку влаштували пані коротко перед офіційним відкриттям „Українського Села", в грудні минулого року. Виставка представляла „Різдво". За головною вітриною при синьому освітленні було представлене українське село із мистецькими виробами Гуцульщини і Бойківщини, а посеред села був Вертеп — Народження Христа. У березні змінено цю виставку на „Великдень". На всіх вітринах пишалися писанки із усіх усюдів України. Їх було так багато, що важко злічити і одна від одної краща. Помежи ними пишалися вишивка та кераміка відповідні до цих районів. Із виставленням цієї виставки обидві пані зв'язали себе тісніше із нашим селом, бо оформили себе в Комітет для декорації при „Українському Селі".

Цими виставками народного мистецтва надали вони нашому селу українського національного обличчя, а в наші серця вщепили глибоку віру, що з українським мистецтвом та прадавньою нашою культурою не вдасться нікому знищити нашого народу, бо — „Народ мій є, ніхто не перекреслить мій народ! (В. Симоненко)

І тому — велике признання Стефі Дуб та Ромі Когут та всім цим, що їм допомагають за їхню працю для „Українського Села", а втому і для його мешканців, за працю, яка забирає у них стільки дорогого часу, труду і коштів при уряджуванні цих виставок.

Українські...

(Закінчення зі стор. 2)

навчання у вищих школах чи загально в настанові спільноти і молоді.

Щоб в українській спільноті наступила зміна, треба якогось сильного психічного потрясення і якоїсь сили, що грозила б так одиниці як і спільноті, щоб загрожувала вигоді і безпеці щоденного життя. Щось є в нашій вдачі, яке дає нам силу і охоту виявити себе найкраще під зовнішнім тиском, під мечем, що висить над нашою головою.

Хто-зна, чи цим першим кроком до такого звороту не є якраз тиск, який саме тепер іде на нас з певних кіл на те, щоб здискредитувати нас як цілу спільноту, щоб зробити нас злочинцями, вислужниками Гітлера в очах західнього світу.

Можливо, що отой страх, що така опінія про нас старших, а з цим і про наших „яппіс", зуміє захитати ціле те спокійне, вигідне життя, яке побудувало собі з нашою допомогою сьогоднішнє покоління професіоналістів, зрушить їхню байдужість до українських проблем, та вкінці дасть їм бажання повернутися знову обличчям до тих завдань, що саме вони як інтеґральна частина американського світу можуть виконати для добра їм далекої України, бо, однак, її як батьківщину своїх батьків викинути зовсім зі своєї душі не можуть.

• • • • •

Саме, коли даємо до друку цю статтю, написану місяць тому, — в американській пресі появилися статті на тему психічного почуття вини і сорому серед покоління „яппіс", що його аналітики суспільного життя уважають „початком кінця" цього соціяльного явища.

Це дає нам ще більшу надію, що і в нашій спільноті може прийти до сильного звороту способу життя і почувань молодшого за нас покоління.

Огляд праці СУА в Окрузі Ню Йорк

Кожний відділ плянує свої імпрези після своїх зацікавлень, але кілька разів в році всі відділи спільно влаштовують імпрези, щоб зміцнити співжиття поміж ними. Одною з таких імпрез є „Веселий вечір", що відбувся 10-го лютого ц.р. в домівці СУА. Цей вечір підготовляє імпрезова референтка Михайлина Баран, і він здобуває щораз більшу популярність. Голова Округи Лідія Магун відкрила вечір та привітала присутніх членок та відважних чоловіків, що вже не раз бували на наших імпрезах і, мабуть, вони їм сподобались.

Програма складалася із двох частин. У першій частині читали гуморески, чи гумористичні вірші: членки відділів, Наталія Мітрінґа, 1-ий Відділ, Люба Атримишин, 6-ий Відділ, Ірина М Мокрівська, 83-ій Відділ, Лідія Магун, 1-ий Відділ, Михайлина Баран, 1-ий Відділ. Розбавлена публіка додавала ще жарти та анекдоти. В другій частині присутні співали пісні та колядки під фортепіяновий супровід Маріянни Задоянної. Присутніх було 59 осіб. Господарська референтка Округи Катруся Папуга приготовила дуже дбайливо перекуску.

28-го квітня 1985 р. відбувся Окружний з'їзд. Молитвою, уложеною для членок СУА, розпочато з'їзд та хвилиною мовчанки вшановано пам'ять померлих членок Округи. Головою президії обрано Олександру Кіршак, секретаркою Наталію Мітрінгу. Відпоручницею Головної Управи СУА була заступниця голови, Лідія Гладка. Зі звітів екзекутиви та референток делеґатки довідалися про засяг та висліди праці за минулий рік. На засіданнях Управи, в яких брали участь теж голови відділів, плянувалося працю та обговорювалося висліди праці та трудноті в терені, головно в організаційній ділянці. Для тяглости праці протоколярна секретарка висилала копії протоколів із засідань управи неприсутнім голова відділів, що мабуть є унікальною процедурою між нашими організаціями. Відділи працювали в ділянках, які їм найкраще підходили, а всі концентрувалися на тому, щоб здобути фонди для покриття видатків організаційних, культурно-освітніх та суспільної опіки, бо членські вклади не вистачали для цього. Про цікавіші імпрези появлялися дописи в українській пресі. Ось кілька прикладів праці: відділи ведуть світлички та опікуються школами українознавства, існує і працює ляльковий театр, хор, колекція історичних жіночих одягів була показана вже 77 разів. Відділи спонзорують або піднаходять спонзорів на стипендії для потребуючої молоді в Південній Америці, висилають пачки з огядом, харчами та іншими потрібними речами до Бразилії, головно для допомоги жертвам катастрофальної повені. Відділи опікуються в різний спосіб старшими і хворими членами. Відділи та поодинокі членки є членами та меценатами Українського Музею та в різний спосіб допомагають йому своєю добровільною працею. Така жертвенність для Українського Музею була б побажана в більшій мірі, ніж дотепер від загального громадянства.

Голова, заступниці та членки управи були делеговані на різні імпрези у відділах Округи та інших організаціях. Членство включалося спонтанно у всегромадській почини, реагувало активно на опінію американської преси про Україну та українців.

Трудною проблемою є приєднання нового членства, бо є багато жінок, що чомусь байдужі до організованої праці, і хоч нудяться і не знають, що робити зі своїм вільним часом, проте тяжко зактивізувати. Другою трудною проблемою є зрозуміння конечности передплачувати єдиний журнал СУА „Наше Життя". Від кількости передплат залежить його дальше існування. На ці проблеми звернула увагу заступниця голови СУА Лідія Гладка, яка заохотила всіх до акції в підтримці журналу та праці для організації. Лідія Гладка звернула увагу ще й на аналізу пророблeної праці та наслідки жіночого руху з перспективи часу, включно до з'їзду делеґаток світових жіночих організацій в Найробі, Африка, для підсумків праці за Декаду Статусу Жінок, проголошену Об'єднаними Націями. В дискусії голови відділів висловлювали свої побажання до референток Окружної Управи. Контрольна комісія знайшла всі діловодства управи в найкращому порядку, подала пропозицію прийняти звіти та висловила признання управі за пророблену працю. За віддану і жертвенну працю Л. Гладка вручила від Екзекутиви СУА голові Окружної Управи Лідії Магун почесну грамоту, підкреслюючи її успіхи у веденні Округи. Від Окружної Управи вручено уступаючій управі кошик квітів на знак подяки і признання. Зворушена Лідія Магун, не сподіваючись такого відзначення, подякувала за цю почесть.

На пропозицію Номінаційної Комісії вибрано таку управу: голова — Надія Савчук; заступниці голови — Леся Гой і Ольга Літеало секретарки: протоколярна — Ольга Женецька, кореспонденційна — Лідія Черник, касирка — Анна Рак; референтки: організаційна — Олександра Крумшин, культурно-освітня — Христя Навроцька, з комісією: Евгенія Рубчак, Люба Сохан, Іванна Клим; виховна — Іванна Мачай; пресова — Люба Артимишин; суспільна опіка — Рома Шуган; зв'язків — Ольга Ярух; імпрезова — Михайлина Баран; музейна і мистецька — Олімпія Роговська; господарчі — Стефанія Савчук і Лідія Закревська; адміністраторка домівки — Віра Шуль; касирка — Наталія Дума і хорунжа — Степанія Савка; Контрольна комісія: голова — Лідія Магун; членки — Анастазія Бродин, Евгенія Івашко, Дарія Камінська і Катруся Папуга. Узгіднено і прийнято ухвали з'їзду. Ухвалено вислати привітального листа з нагоди іменування Патріярха Мирослава Івана Любачівського Кардиналом.

Наступною імрезою Округи має бути День Союзянки на Союзівці 4-го серпня ц.р. Культурно-освітня комісія під проводом Христі Нарвроцької заплянувала цікаву програму. Просимо слідкувати за оголошенням у „Свободі" та зголошувати свою участь у Михасі Баран, імпезової референтки Округи. День Союзянки є приємною розривкою імпрезою під час вакаційного сезону. Плянуйте бути там з нами! До побачення в День Союзянки!

Люба Артимишин

Енциклопедія...

(Закінчення зі стор. 2)

виразними репліками; а крім цього жваву участь беруть (особливо в співах) гурти дівчат (і жінок взагалі) та гурти парубків - леґінів. Дія п'єси відбувається у перших трьох актах поза мешканням, „на свіжому повітрі": на майдані, з видом на ґірські верхи (І дія), на царині (II дія), на полонині побіч колиби та ватри (III дія). І двох останніх актах: ІУ і У — дія відбувається на подвір'ї і в хаті Анни. Головні дійові особи згруповані в двох парах: Іван — Анна і Микола — Настя. Проте ці дві пари „викляровуються" лише згодом, а спочатку є ніби „трикутник" з центром Іваном і Настею та Анною по боках.

Цей „трикутник", що пізніш модифікується у названі вище дві пари, є чи не єдиним „сюжетно-романтичним хвитом" даної п'єси, що її генеральна мета — провести читача через усі процедури гуцульського весілля, почавши з „данців" — парубоцьких знайомств і залицянь, потім сватання та всі етапи весілля, включно з „дівич-вечером", „даромдеревцем", „виряджениям", „прощею" і „пропоєм".

І треба відразу зазначити, що авторка приклала великі зусилля, представивши всі процеси весільної — що так скажемо — епопеї з надзвичайною докладністю, особливо в частині наративної і пісенної творчости. У цьому найбільша заслуга Ольги Луцик-Рем; у цьому і головна вартість п'єси. Адже лиш подумати: у книзі подано тексти і ноти 56 пісень і колядок при 42 мотивах, а деякі з них у супроводі гуцульських музик; сам лише перелік назв цих пісень, з позначенням місця, часу та виконавців займає в книзі дві повних сторінки (88, 89) дрібним шрифтом, а ноти до них займають 23 сторінки (90 - 112), при чому запис виконаний дуже чепурно і знову ж при кожній пісні подано — хто виконує в даній п'єсі. Перед піснями на стор. 86-87 подано пояснення слів — доречна і важлива річ, бо авторка ще на початку зазначила, що — відповідно до змісту п'єси, яка зображує побут Гуцульщини, говір дійових осіб — гуцульський.

Автор цих рядків не є етнограф за фахом, але здає собі справу з важливости зближення фолкльорної спадщини для нашої культури. Особливо в даному часі, коли провадиться таку безпардонну нагінку на наше національно-культурне обличчя з боку червоної Москви.

Книгу „Князі гуцульських полонин" видано 1984 року в Торонто заходами „Жіночого Світу" — органу Організації Українок Канади; її адреса: Woman's World", P.O. Box 234, Post st „M", Toronto, Canada, M6S 4T3. Книгу видано дуже чепурно (гарна обкладинка роботи Юрія Луцика, його ж ілюстрації в тексті), без коректорських недоглядів, на гарному папері. Набувати їх можна в українських книгарнях і в „Жіночому Світі".

Захований...

(Закінчення зі стор. 2)

ли беручи до уваги людяність. Він цинічно потішив себе: „Кошт Першої світової війни був набагато вищий, але менше корисний для людства , як те, що робили комуністи в Росії".

Ирвайн каже, що у „Манчестер Ґардіян" цінні інформації про сталінський голокост помістив британський письменник Малколм Маґґеридж. Згадуючи про Дуранті, стверджує, що він ніколи не мав труднощів в отриманні віз, влаштуванні інтерв'ю і т.п., бо завжди писав те, що бажав собі совєтський режим: „Голоду немає, чистки оправдані, а судова процедура бездоганна".

Ирвайн кінчає свою знамениту статтю заувагою: „І тепер находимо американців, які за гроші або з ідеологічних мотивів, продають свій край. Журналісти такі як Дуранті, продали людство приховуючи голокост, а захищаючи злочинців".

• • •

Рід Ирвайн заслуговує на вдячність українського народу та на особливу увагу, як блискучий журналіст, у якого сміливість — боронити правду. Наші компетентні чинники повинні піддержувати з ним тісний зв'язок.

Американські консервативні часописи „Вашінґтон Таймс" та „Вашінґтон Інквайрер", що в об'єктивному дусі і зі симпатією до нас частіше згадують про українські справи, повинні найтися у свідоміших домах.

Варта б теж листами подякувати Р. Ирвайнові за статтю про захований український голокост, а згаданим часописам за поміщення на їх сторінках цієї дуже цінної статті та інших матеріялів про Україну.

Подаємо адресу Р. Ирвайна і часописів: Mr. Reed Irvine, Accuracy in Media, Inc., 1275 K St., N.W., Suite 1150, Washington, D.C.; The Washington Times, 3600 New York Ave. N.E., Washington, D.C. 20002; Washington Inquirer, P.O. Box 28526, Washington, D.C. 20038.